

DÉLMAGYARORSZÁG

Felelős: Deák Ferenc, 2. Velein 15-18. Kiadóhivatal,
 Pécsettől délre: Aradi uca 8. Velein 100.
 Pécsettől délre: Aradi uca 8. Velein 100.

Szeged, 1926 április 15, CSÜTÖRTÖK

Kiíratási árak: Egy hónapra helyben 40.000 kor., Budapesten
 és vidéken 45.000 kor. Egyes szám ára hétköznap 2000 kor.
 vasár- és ünnepnap 3000 korona. II. évfolyam, 85. szám

Pécs—Szeged.

Írta: Tonelli Sándor.

II.

Néhány esztendő előtt írtam meg egyik cikkemben, hogy a magyar vidéki városok elszigetelt életet élnek és nem ismerik egymást. Ebből következik, hogy a városi közgyűléseken a bizottsági tagok szent meggyőződéssel szoktak hivatkozni mindig a *másik* városra, hogy ott mennyivel különbek az állapotok. A háború előtt Szegeden mindig Temesvárt szokták idézni. Most sz. egyetemen kapcsolatban Pécs van divatban. Mikor az emberek sültogva adták szájról-szájra a rémhíreket, hogy a szegedi egyetem sorsa kétes, a bölcsék nem mulasztották el hozzáfűzni:

— Mennyivel okosabban cselekedett Pécs. Ott, mikor megtudták, hogy odahelyezték a pozsonyi egyetemet, rögtön megkezdtek az építkezést. A pécsieknek igazuk is lett, mert egy *meglevő* egyetem már nem lehet egykönnyen megszüntetni.

Nos hát a szegediek megnyugodhatnak. Pécsen éppen egy történet az egyetem elhelyezése, mint Szegeden. Ott is csak átalakítottak, bővítettek és *meglevő* intézményeket foglaltak le egyetemi célokra. Átmenetileg ott is az elemi és középfokú oktatás sinylette meg az egyetem odahelyezését.

Nehogy valaki túzásnik vegye ezt a megállapítást, nagyjából közlöm, hogy miként teremtették Pécsen otthont az egyetemnek. Az állami reáliskolát lefoglalták központi épületnek, ott helyezték el az egyetemi hivatalokat, a teljes jogi és bölcsészeti fakultást, továbbá az orvosi kar négy elméleti intézetét. A sebészetet a volt állami felsőkereskedelmi iskolában helyezték el, a bőrgyógyászatot pedig a csapatkórházban. Az állami bábaképzőből lett a nőgyógyászati klinika, a Juliánus épületéből gyermekklinika. A városi kórházat szintén az egyetem kapta meg; oda került a belgyógyászat, szemészet, a vele kapcsolatos elmegyógyintézetbe az elmeorvos, a szegényházba pedig a gyógyszeriar és közegészségügy. Az anatómiának, kóborctannak és törvényszéki orvostannak a városi tornacsarnokot áldozták fel. Az egyetemi könyvtár a volt püspöki könyvtár épületét kapta meg.

Építkezés, mint mondom, alig történt, egyszerűen az átengedett épületeket alakították át egyetemi célokra. Részben harmadik emeletet húztak a kórházra, a sebészet egy új szárny-épületet kapott, a városi tornacsarnokot pedig teljesen átépítették. Éppen ezért ez az épület az egyetem tulajdonába is ment át.

Az egyetem céljaira lefoglalt intézmények pontosan ugyanarra a sorsra jutottak, mint Szegeden. A reáliskola a volt jogi liceum meg nem felelő épületébe szorult, a felsőkereskedelmi iskola egy elemi iskola épületébe, — utóbbit más iskolákba préselték, — a tornacsarnok pedig egyszerűen megszűnt. Az egyetemi hallgatók számára a város internátust épített, de ezt kénytelenségből tanári lakásoknak engedte át és míg hi nem ürül, a fiuinternátust szintén egy megszüntetett elemi iskolában, a női internátust pedig egy megszüntetett szállodában helyezte el.

Pécsen tehát az a helyzet, hogy az egyetem *véglegesen* el van ugyan helyezve, de új otthont kell teremteni a reáliskolának, a felsőkereskedelmi iskolának, két eleminek, a tornacsarnoknak és az egyetemi internátusokat. Az internátusok megépítésére két irányban is társadalmi gyűjtés folyik: az egyik akció a már működő, de elemi iskolában elhelyezett Nagy Lajos-kollégiumnak akar otthont teremteni, a másik gyűjtés pedig a dunántúli katolikusok körében folyik egy Maurinum nevű új internátus felépítésére.

Összehasonlítva a két vidéki egyetemi várost,

a helyzet az, hogy *ma* az egyetem, különösen az orvosi kar klinikáival, Pécsen jobban van elhelyezve, mint Szegeden. Az elhelyezésnél nagy könnyebbségére szolgált Pécsnek, hogy volt komoly kórháza, *nyolcszáz ágygal*, melyet átengedett klinikai célokra. Nagyobb volt a bábaképző és az elmegyógyintézet is, mint Szegeden, úgy, hogy a pécsi egyetem betegbefogadói férőhellyel jobban el van látva, mint Szeged.

Nyomatékosan hangsúlyozni kívánom, hogy ez nem akar érv lenni a szegedi kórház átengedése mellett. Sőt ellenkezőleg. Pécsen átengedett a kórházat az egyetemnek, mert mindent összevéve a különböző egészségügyi intézmények Szegednél jóval kisebb Pécsen *ezer ágygal* rendelkeznek és így kevésbé kell tartani tőle, hogy az egyetemi oktatási szempontok összehangolásba kerülhessenek az általános közegészségügyi szempontokkal. Ezenfelül, azonban Pécsen még az irgalmasok is tartanak fenn egy nyolcvan ágyas kórházat, melyet a városi kórház átengedése után *nyomban kórháznak minősítettek*. És mégis Pécsen nagyon sokan vannak igen komoly orvosok — magam is berzeltem néhányat —, akik a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak Szegedről, amely az egyetemre hozott bőséges áldozatok mellett *szociális szempontból* még a legsajátabb egészségügyi intézményét is fenn akarja tartani. Mondanom sem kell, hogy viszonozásul a szegedi részletekről bő-

csen hallgattam.

Pécsen alkalom volt néhány egyetemi intézményt megtekinteni. Amennyire nem szakember létemre meg tudom állapítani, az orvosi intézetek felszerelése sokkal gazdagabb, mint Szegeden. Különösen az anatómiai intézet van oly *lőkéletesen* felszerelve, hogy bizonyos vonatkozásokban a legelső külföldi egyetemekkel is bírálja a versenyt. Ezen a téren kell Szegeden legtöbbet pótolni és kiegészíteni.

Mind ezek után azonban az összehasonlításnál *Szeged javára szól egy nagyon súlyos körülmény*. Ma a pécsi egyetem jobban van elhelyezve és felszerelve is gazdagabb, azt el kell ismerni. De a pécsi egyetem a mostani építkezésekkel, átalakításokkal és bővítésekkel már véglegesen elhelyeződött, olyannyira, hogy *az ugynevezett építkezési költség fel is eszlett*. Szegeden ellenben az államnak a város nagyon komoly, mondhatni: erejét feláldozó támogatása mellett van *egyetem-építő programja*. Természetesen az a program akkor nyer igazán az ígéretet feláldozó tartalmát, ha az állam a maga hozzájárulási kötelezettségét *törvényhozással biztosítja* a várossal, a szegedi egyetemmel és a magyar kultúrával szemben. Ennek a város által már biztosított, a kormány által pedig még biztosítandó programnak a végrehajtása fogja Szegeden az egyetemnek a kereteket megadni és a keretek kitöltése pedig az egyetemet igazán a tudomány szolgálatára és az új generáció komoly kiképzésére képesíteni.

A franciák indítványára szerdán délután újabb házkutatást tartottak a Térképészeti Intézetben.

Ötvenkilő frank-papírt találtak.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) A frankhamisítás ügyében a francia kiküldöttek a legutóbb eszközölt kihallgatásokkal kapcsolatban arra nézve tettek indítványt, hogy a *rendőrség újabb házkutatást tartson a Térképészeti Intézetben, mert Gerő Lajos vallomása szerint a bankjegyhamisításokhoz használt papír egy része a Térképészeti Intézetben kell, hogy legyen*.

Az ügyészség helyt is adott a francia kiküldöttek indítványának és *elrendelte a Térképészeti Intézetben a házkutatást, amelyet szerdán fogantatosított a rendőrségnek erre a célra kiküldött bizottsága. A házkutatás során tényleg találtak is 50 kilogram mennyiségű bankjegypapírt, amelyet lefoglaltak és a többi bűnjelhez csatoltak*.

A francia kiküldöttek Münchenből levelet kaptak, amelyben egy ottani ügyvéd azt írja, hogy *azokat a kökliséket, amelyek Budapesten kerültek a nyomozhatóságok kezébe, a müncheni Térképészeti Intézet egy fiatal alkalmazottja készítette*. Erről az emberről Windischgrätz is

telt említést vallomása során és azt mondta, hogy az *Schultzeval együtt néhány napot töltött sárpataki kastélyában*. Több adatot azonban nem mondott. A rendőrség most a müncheni adatok alapján ezen fiatalember felkutatására és letartóztatására minden intézkedést meg tett.

Az ellenzék csütörtökön délelőtt dönt, hogy résztvesz-e a pártközi konferencián.

Deklarációban tiltakoznak a kormányzati rendszer ellen? — A legitimisták elszántan harcolnak a kormány ellen.

(Budapesti tudósítók telefonjelentése.) Szerdán délelőtt Scitovszky Béla székeltette a csütörtöki pártközi értekezletre szóló meghívókat. Nagy meglepetést keltett politikai körökben, hogy a meghívók szerint a pártközi értekezlet tárgya a parlament munkarendjének megállapításán túl a *titkos társaságok likvidálásának ügye is szerepel*. A politika illetékes tényezői azt hitték, hogy a titkos társaságok ügyéről a *miniszterelnök és nem a házelnök által összehívott konferencián* fognak tárgyalni.

Ellenzéki oldalon a pártközi konferenciával szemben meglehetősen tanácstalanság mutatkozik, mert az igazi vezérek közül senki sincs Budapesten és így még az a kérdés sem dőlt el, hogy a *holnapi pártközi értekezleten az ellenzék résztvesz-e?* Azt is tervezték, hogy ezt a kérdést ma este fogják megbeszélni, a meg-

beszélés azonban *holnap délelőttre marad és így csak közvetlenül a pártközi értekezlet előtt fog dönteni az ellenzék magatartásáról*. Ma két terv áll előtérben. Az egyik az, hogy az ellenzék a pártközi konferencián jelenjen meg, de az érdemleges tárgyaláson ne vegyen részt és *egy deklarációban tiltakozzék a mai kormányzati rendszer ellen*. A másik terv az, hogy a pártközi konferencián az ellenzék részéről indítványt terjesszenek elő, hogy a *pártközi értekezletet mindaddig halasszák el, amíg Váczsonyi Vilmos és P. yer Károly haza nem érkeznek*.

Amíg a demokratikus ellenzék részéről határozott állásfoglalás még nem alakult ki, addig a legitimisták a legmirevábban elárkóznak attól, hogy ezen a pártközi konferencián részt vegyenek és *azt hangoztatják, hogy továbbra is a legelsőszintű harcot folytatják a kormány ellen*.